

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра (циклова комісія) аналітичної економіки та міжнародної економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

доц. Михайлишин Р.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1.2.02, ПП1.2.3.04 Макроекономіка

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність: 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація: “Економічна аналітика та бізнес-статистика” і “Економіка та
правове регулювання в бізнесі”

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення _____ економічний _____

(назва інституту, факультету, відділення)

2021-2022 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Макроекономіка” для студентів спеціальності 051 “Економіка” (спеціалізації “Економічна аналітика та бізнес-статистика” і “Економіка та правове регулювання в бізнесі”).

Розробник: Шегинський І.М., к.е.н., доцент кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри аналітичної економіки та міжнародної економіки.

Протокол № 1 від “31” серпня 2021 року.

Завідувач кафедри аналітичної економіки та

міжнародної економіки _____ (проф. Панчишин С.М.)

Ухвалено Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № ____ від «____» _____ 2021 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 8 (4/4)	Галузь знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”	Нормативна		
	Спеціальність 051 “Економіка” Спеціалізації: “Економічна аналітика та бізнес-статистика” “Економіка та правове регулювання в бізнесі”	Рік підготовки:		
		1-й	—	
	Загальна кількість годин – 240 (120 /120)	Семестр		
		1-й	2-й	—
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції		
		32 год.	32 год.	—
		Практичні, семінарські		
		32 год.	32 год.	—
		Лабораторні		
		—	—	—
		Самостійна робота		
		56 год.	56 год.	—
		Індивідуальні завдання: год.		
		Вид контролю:		
	екзамен	екзамен	—	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4/4 самостійної роботи студента – 3,5/3,5				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – сформувати у студентів знання про ефективність функціонування національної економіки, впливи економічної політики на поведінку учасників господарської діяльності, взаємозв’язки між економічними явищами і процесами у національній та світовій економіці.

Завдання:

- 1) ознайомити студентів із поняттєво-категоріальним апаратом макроекономіки та сучасним інструментарієм дослідження;
- 2) сформувати уявлення про механізми організації національної економіки та поведінку економічних суб’єктів;
- 3) розкрити джерела зростання економіки та підвищення рівня життя в країні в короткостроковому та довгостроковому періодах;
- 4) з’ясувати основні причини виникнення макроекономічної нестабільності та заходи економічної політики, спрямовані на її усунення та недопущення;

У результаті вивчення дисципліни студент має знати:

- 1) основні категорії макроекономіки, їх еволюцію та філософію представників різних шкіл економічної науки;
- 2) джерела та фактори зростання національної економіки і підвищення рівня

життя громадян;

3) причини виникнення та форми прояву інфляції, безробіття, рецесії, їх соціально-економічні наслідки;

4) інструментарій оцінювання ефективності функціонування економічної системи та її основних складників;

5) механізми досягнення макроекономічної рівноваги за повної зайнятості;

вміти:

1) обчислювати основні макроекономічні показники та аналізувати їх динаміку;

2) виявляти причини посилення макроекономічної нестабільності та тлумачити заходи уряду, спрямовані на її усунення;

3) пояснювати впливи макроекономічної політики на розвиток національної економіки в короткостроковому та довгостроковому періодах;

4) оцінювати ефективність функціонування національної економіки та перспективи її розвитку.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК11	Здатність приймати обґрунтовані рішення

Фахові компетентності спеціальності (КС)

СК1	Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях
СК4	Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати
СК5	Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави
СК11	Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію
СК12	Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення

Програмні результати навчання

ПРН3	Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро - та макроекономіки.
ПРН4	Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем
ПРН5	Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)

ПРН7	Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки
ПРН9	Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави
ПРН12	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
ПРН21	Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Програма навчальної дисципліни.

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Економічні потреби та виробничі ресурси. Потреби людей та їх безмежність. Економічні інтереси. Виробничі ресурси та їх обмеженість.

Національна економіка та її основні суб'єкти. Суть національної економіки та її складники. Галузева структура економіки. Фізична та монетарна економіка. Економічні суб'єкти національної економіки. Ефективність функціонування національної економіки.

Предмет і функції макроекономіки. Предмет макроекономіки та основні сфери її дослідження. Функції макроекономіки. Позитивна та нормативна макроекономіка. Цілі економічної політики. Макроекономічна нестабільність.

Методи макроекономіки. Метод наукової абстракції. Економічний аналіз. Індукція і дедукція. Моделювання як метод макроекономічного аналізу. Економічні поняття, категорії та закони.

Економічне пізнання. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Пастки на шляху економічного пізнання. Економічне сприйняття. Філософія макроекономіки.

Розвиток фундаментальної економічної науки. Зародження економічної науки. Меркантилізм і фізіократизм. Політична економія. Основні економічні школи. Класична школа та її спадщина. Неокласична школа. Макроекономіка як складова економічної науки. Внесок українських учених у розвиток економічної науки.

Тема 2. Форма виробництва.

Форма виробництва та її головні складники. Суть форми виробництва. Натуральна господарка і її ознаки. Причини розвитку товарної форми виробництва. Виникнення ринку. Продукт виробництва як товар. Суть і функції грошей. Еволюція грошей.

Виробництво і його витрати. Процес виробництва. Витрати виробництва. Проблеми вибору та виробничих можливостей національної економіки. Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість.

Суть і значення економічного зростання. Фактори і типи економічного зростання. Погляди на економічне зростання.

Тема 3. Економічна система

Економічна система та її компоненти. Основні проблеми організації національної економіки. Суть та механізми економічної системи. Місце власності в економічній системі. Права власності. Типи і форми власності. Суб'єкти і об'єкти власності.

Сучасні економічні системи. Ринкова економіка та основні принципи її організації. Сучасні моделі ринкової економіки. Суть командної економіки та її неспроможність. Підходи до типізації економічних систем.

Схема кругопотоку ресурсів, продуктів і доходів у ринковій економіці. Двофакторна модель кругопотоку. Доходи, видатки і витрати. Сучасні моделі ринкової економіки. Заощадження та інвестиції в моделі кругопотоку. Державний та закордонний сектори в моделі кругопотоку.

Тема 4. Ринок і його механізм

Зміст, види та інфраструктура ринків. Суть і види ринків. Ринки товарів і послуг та їх інфраструктура. Ресурсні ринки. Ринок праці. Ринок природних ресурсів. Фінансові ринки. Кредитний ринок і ринок цінних паперів. Фондова біржа. Фінансові посередники.

Ринкові структури. Класифікація ринкових структур та їхні ознаки. Попит і пропозиція та їхні визначники. Закон попиту. Крива попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції.

Суть ринкового механізму. Взаємодія попиту і пропозиції. Рівноважні ціна і кількість. Переваги і слабини ринкового механізму.

Тема 5. Економічні суб'єкти.

Економічна роль держави в ринковій економіці. Традиційні економічні функції держави. Державний бюджет і його доходи та видатки. Стабілізаційна політика та її види.

Фірма як економічний суб'єкт. Суть, ознаки та розміри фірм і підприємств. Правові форми фірми. Капітал підприємства. Основний і оборотний капітал. Амортизація. Виторг і прибуток фірми.

Економіка домогосподарства. Функції домогосподарства в ринковій економіці. Доходи домогосподарства. Номінальні та реальні доходи. Структура сукупного доходу сімей. Економічна нерівність. Соціальний захист населення.

Тема 6. Основні макроекономічні показники.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) як основний показник обсягу національного виробництва. Номінальний і реальний ВВП. Природний ВВП. ВВП-розрив. Методологія обчислення ВВП.

Три методи обчислення ВВП. ВВП як сума видатків. Особисті споживчі видатки. Інвестиційні видатки. Державні закупівлі та чистий експорт. ВВП як сума доходів. Факторні доходи. Амортизація і непрямі податки. ВВП як сума доданої вартості. Методологія обчислення ВВП в Україні.

Інші показники національного обсягу виробництва. Валовий національний продукт (ВНП). Чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний дохід (НД). Використовуваний дохід (ВД). Особистий дохід (ОД). Базові і ланцюгові темпи росту і темпи приросту національного обсягу виробництва. Основні макроекономічні пропорції.

Показники рівня зайнятості. Зайняті і безробітні. Рівень безробіття. Повна

зайнятість. Види безробіття. Природна норма безробіття.

Показники рівня цін. Індекс споживчих цін (ІСЦ). Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання.

Платіжний баланс як основний показник зовнішньоекономічної діяльності держави. Підрозділи платіжного балансу. Кредит і дебет. Чисте придбання активів і чисте прийняття зобов'язань. Розділи платіжного балансу. Класифікація статей платіжного балансу. Взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Інші показники зовнішньоекономічної діяльності держави.

Тема 7. Монетарна економіка.

Процентна ставка. Попит на гроші і пропозиція грошей. Суть процентної ставки та її види. Чинники, що впливають на рівень процентної ставки. Попит на гроші. Попит на гроші для операцій. Кількісне рівняння обміну. Попит на гроші як активи. Сукупний попит на гроші. Пропозиція грошей. Знаряддя зміни пропозиції грошей у національній економіці. Рівновага на ринку грошей.

Валюта та види валютних курсів. Суть валюти і види валют. Валютний курс. Номінальні і реальні валютні курси. Вплив реального валютного курсу на експорт та імпорт країн. Ефективні валютні курси. Методика обчислення ефективного номінального обмінного курсу. Плаваючі і фіксовані валютні курси. Чинники, що впливають на динаміку плаваючого валютного курсу.

Міжнародні системи валютних курсів. Валютні курси за золотого стандарту. Регульовано-фіксовані валютні курси в Бретон-Вудській системі. Вільне і кероване плавання валютних курсів у Ямайській системі. Аргументи на користь та проти плавання валютних курсів.

Тема 8. Виробництво, споживання та інвестиції.

Виробництво та розподіл національного доходу. Виробнича функція. Чинники, що визначають величину національного доходу. Функціональний розподіл національного доходу. Виробнича функція Коба-Дугласа. Особистий розподіл національного доходу. Показники диференціації доходів домогосподарств.

Інструментарій для аналізу споживання і заощадження. Функція споживання і функція заощадження. Гранична схильність до споживання і до заощадження (MPC і MPS). Середня схильність до споживання і до заощадження (APC і APS). Чинники споживання, не пов'язані з використанням доходом. Мотиви, види та рівень заощаджень у національній економіці.

Моделі поведінки споживача. Кейнсіанська функція споживання як модель поведінки споживача. Постулати Кейнса. Загадка споживання. Динаміка середньої схильності до споживання. Міжчасовий вибір споживача. Суть міжчасового бюджетного обмеження та припущення для його аналізу. Міжчасова бюджетна пряма.

Гіпотези життєвого циклу та постійного доходу як моделі поведінки споживача. Основні положення гіпотези життєвого циклу. Пояснення загадки споживання на підставі гіпотези життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу. Поточний, постійний і тимчасовий дохід.

Суть та значення інвестицій. Інвестиційний процес. Суть та види інвестицій. Капіталовкладення. Інвестиційний процес та його типи. Асиметрична інформація.

Напрями аналізу інвестицій. Структура інвестицій.

Неокласична модель інвестицій. Показники ефективності інвестування. Припущення неокласичної моделі інвестицій. Витрати на капітал. Реальний прибуток. q Тобіна як показник стимулів до інвестування. Показники ефективності інвестицій у проектному аналізі. Чиста поточна вартість (NPV). Внутрішній рівень віддачі (IRR).

Тема 9. Економічне зростання.

Вихідні основи неокласичної моделі економічного зростання. Нагромадження капіталу і його вплив на економічне зростання. Припущення моделі Солоу. Виробнича функція на працівника. Чинники капіталоозброєності праці. Стаціонарний обсяг капіталу. Рівень заощаджень як визначник стаціонарного обсягу капіталу. Золоте правило обсягу капіталу.

Вплив збільшення населення на економічне зростання. Погляди на взаємозв'язок народонаселення і економічного зростання. Стадії демографічного переходу. Стаціонарний стан національної економіки з урахуванням зростання населення.

Взаємозв'язок НТП та економічного зростання. Ефективність праці. Стаціонарний стан за НТП. Обчислення внеску факторів виробництва в економічне зростання. Багаті і бідні країни. Класифікація країн за рівнем доходу.

Тема 10. Сукупні видатки та економічна рівновага.

Сукупні видатки та рівноважний ВВП. Суть та складники сукупних видатків. Рівноважний рівень ВВП. Припущення для аналізу рівноважного ВВП у короткостроковому періоді. Два підходи до визначення рівноважного ВВП. Кейнсіанський хрест. Процес встановлення економічної рівноваги у національній економіці в короткостроковому періоді.

Мультиплікатор видатків. Ефект мультиплікатора. Вторинні споживчі видатки. Похідні інвестиції. Вплив державного сектора та змін зовнішньої торгівлі на рівноважний ВВП. Мультиплікатор податків. Повний мультиплікатор.

Механізм досягнення рівноваги у довгостроковому періоді. Рецесійний та інфляційний розриви. Механізм досягнення економічної рівноваги у довгостроковому періоді. Інфляційний і рецесійний розриви. Парадокс заощадження.

Тема 11. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит і його складники. Крива сукупного попиту та її переміщення. Причини від'ємного нахилу кривої AD . Переміщення кривої сукупного попиту.

Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Крива довгострокової сукупної пропозиції та її переміщення. Крива короткострокової сукупної пропозиції. Чинники сукупної пропозиції в короткостроковому періоді.

Макроекономічна рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Застосування моделі $AD-AS$. Рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Збурення сукупної пропозиції. Стагфляція. Збурення сукупного попиту. Перегріта економіка. Дискусія з приводу макроекономічної рівноваги.

Тема 12. Макроекономічна нестабільність.

Суть та причини економічних коливань. Безробіття. Діловий цикл і його

фази. Економічні школи про причини короткострокових циклічних коливань. Втрати від безробіття і його причини. Закон Оукена. Природна норма безробіття та державна політика її зниження.

Суть, види, причини та соціально-економічні наслідки інфляції. Суть інфляції. Рівень і темп інфляції. Види та соціально-економічні наслідки інфляції. Інфляція як багатофакторний процес.

Крива Філіпса. Методи боротьби з інфляцією. Рання крива Філіпса. Причини переміщення кривої Філіпса. Сучасне тлумачення взаємозв'язку інфляції та безробіття. Индексация і дезінфляція. Коефіцієнт дезінфляційних втрат. Рівень інфляції в Україні та в різних групах країн.

Тема 13. Монетарна політика.

Комерційні банки та процес створення банківських депозитів. Функції комерційних банків. Часткове резервування депозитів. Баланс комерційного банку. Активи і пасиви банку. Надлишкові резерви. Пропозиція грошей за часткового резервування депозитів. Простий депозитний мультиплікатор. Мультиплікатор грошової бази. Модель пропозиції грошей.

Суть, знаряддя та завдання монетарної політики. Центральний банк, його активи і пасиви та роль у національній економіці. Суть та основні цілі монетарної політики, її проміжні і поточні завдання. Дилема центрального банку – стабілізація процентних ставок чи контроль за пропозицією грошей.

Види монетарної політики та її передавальний механізм. Види монетарної політики. Політика «дорогих» і «дешевих» грошей. Передавальний механізм монетарної політики. Ефективність монетарної політики. Незалежність центрального банку.

Тема 14. Фіскальна політика. Дефіцит бюджету і державний борг.

Суть, види та інструменти фіскальної політики. Знаряддя фіскальної політики. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика. Автоматичні стабілізатори. Поєднання фіскальних і монетарних інструментів у стабілізаційній політиці. Дискусія щодо стабілізаційної політики.

Суть і види державного боргу та дефіциту бюджету. Державний борг та його причини. Внутрішній і зовнішній борг. Структурний і циклічний дефіцит бюджету. Монетизація дефіциту. Вплив дефіциту бюджету і державного боргу на національну економіку.

Зовнішня заборгованість країни. Суть і причини зовнішньої заборгованості. Криза зовнішньої заборгованості та її основні причини. Полегшення тягара зовнішнього боргу та методи зменшення зовнішньої заборгованості країни.

Тема 15. Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика.

Міжнародний поділ праці. Суть та причини міжнародного поділу праці. Основні форми міжнародних економічних відносин. Зовнішня торгівля, її чинники та показники. Зростання міжнародної торгівлі. Показники зовнішньої торгівлі України.

Теорії міжнародної торгівлі класичної школи. Теорія абсолютної переваги як основи міжнародної спеціалізації країни. Теорія порівняльної переваги. Зовнішня торгівля в умовах зростання витрат заміщення.

Теорії порівняльної переваги Гекшера-Оліна та Портера. Основні

положення теорії Гекшера-Оліна. Парадокс Леонт'єва. Концепція міжнародної спеціалізації країни Портера.

Вигоди від зовнішньої торгівлі та розподіл доходів від неї між торговельними партнерами. Рівноважний рівень світових цін. Вигоди і втрати від зовнішньої торгівлі для країни-експортера і країни-імпортера. Розподіл доходів від зовнішньої торгівлі між торговельними партнерами. Теореми Столпера-Семюелсона і Рибчинського.

Зовнішньоторговельна політика. Економічні наслідки запровадження мита. Види та інструментарій зовнішньоторговельної політики. Класифікація мита за його економічними функціями. Вигоди і втрати основних економічних суб'єктів від ввізного мита. Основні наслідки запровадження вивізного мита для економічних суб'єктів. Економічні наслідки запровадження квоти. Вплив імпортних квот на економічних суб'єктів та національну економіку.

Аргументи на користь протекціонізму та проти нього. Основні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі у другій половині ХХ ст. – початку ХХІ ст.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд	с.р.
Тема 1. Макроекономіка як наука	14	4	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Тема 2. Форма виробництва	14	4	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Тема 3. Економічна система	14	4	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Тема 4. Ринок і його механізм	16	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Тема 5. Економічні суб'єкти	14	4	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Тема 6. Основні макроекономічні показники	22	8	6			8						
Тема 7. Монетарна економіка	16	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Тема 8. Виробництво, споживання та інвестиції	16	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Тема 9. Економічне зростання	16	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Тема 10. Сукупні видатки та економічна рівновага	16	4	4			8						
Тема 11. Сукупний попит і сукупна пропозиція	16	4	4			8						
Тема 12. Макроекономічна нестабільність	16	4	4			8						
Тема 13. Монетарна політика	16	4	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—

Тема 14. Фіскальна політика. Дефіцит бюджету і державний борг	16	4	4			8						
Тема 15. Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика	18	4	6			8						
Усього годин	240	64	64	—	—	112	—	—	—	—	—	—

5. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Макроекономіка як наука	4
2	Форма виробництва	4
3	Економічна система	4
4	Ринок і його механізм	4
5	Економічні суб'єкти	4
6	Основні макроекономічні показники	6
7	Монетарна економіка	4
8	Виробництво, споживання та інвестиції	4
9	Економічне зростання	4
10	Сукупні видатки та економічна рівновага	4
11	Сукупний попит і сукупна пропозиція	4
12	Макроекономічна нестабільність	4
13	Монетарна політика	4
14	Фіскальна політика. Дефіцит бюджету і державний борг	4
15	Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика	6
	Разом	64

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Макроекономіка як наука	6
2	Форма виробництва	6
3	Економічна система	6
4	Ринок і його механізм	8
5	Економічні суб'єкти	6
6	Основні макроекономічні показники	8
7	Монетарна економіка	8
8	Виробництво, споживання та інвестиції	8
9	Економічне зростання	8
10	Сукупні видатки та економічна рівновага	8
11	Сукупний попит і сукупна пропозиція	8
12	Макроекономічна нестабільність	8
13	Монетарна політика	8
14	Фіскальна політика. Дефіцит бюджету і державний борг	8
15	Зовнішня торгівля та зовнішньоторговельна політика	8
	Разом	112

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ.

Контроль знань студентів проводиться протягом семестру за допомогою усного опитування, тестів для швидкого (10 хв.) письмового опитування, підсумкових (з кількох попередньо розглянутих тем) контрольних робіт. Кожен вид контролю передбачає виставлення оцінки за чотирибальною системою.

1. Контроль та оцінювання знань студентів впродовж семестру.

1.1. Оцінювання усних відповідей студента (студентки), виконаних тестів та контрольних робіт відбувається за чотирибальною системою: „незадовільно” (позначається цифрою "2"), „задовільно” („3”), "добре" („4”) та "відмінно" („5”). Для точнішого визначення рівня знань студента може використовуватися крок 0,25 (наприклад, 4,25; 4,5; 4,75).

1.2. Усна відповідь на семінарі, написання тестів та виконання контрольної роботи не передбачає можливості користування конспектом лекцій, підручником, навчальним посібником чи іншими допоміжними засобами. Під час усної відповіді допускається лише користування планом практичного заняття, запропонованим лектором. Черговість опитування студентів визначає викладач.

1.3. Студент (студентка), який (яка) вважає, що те чи інше питання, передбачене планом практичного заняття, висвітлене з недостатньою повнотою або ж доповідач допустився принципових помилок, має можливість продемонструвати свої знання в межах доповнення. Якщо кількість та якість доповнень викладач вважатиме достатньою, студентові (студентці) може бути виставлена оцінка без додаткового опитування. В разі, якщо доповнення міститиме неточності чи потягло за собою низку суміжних питань, викладач ставить студентові (студентці) додаткові запитання для отримання об'єктивного уявлення про рівень його (її) знань, після чого виставляє йому (їй) відповідну оцінку. Доповнення, які повторюють сказане іншими доповідачами чи виголошені з прямим використанням допоміжних засобів (конспект, книга, смартфон, комп'ютер тощо) ігноруються, а оцінка за них не виставляється.

1.4. Оцінка, виставлена за усну відповідь, виконані тестові завдання чи контрольну роботу не підлягає відпрацюванню із виставленням вищої оцінки. Це стосується як позитивних («задовільно», «добре», «відмінно»), так і негативних («незадовільно») оцінок.

1.5. **Відвідування** студентом (студенткою) практичних занять є **обов'язковим**. Студент (студентка), який (яка) пропустив (пропустила) семінарське заняття з незалежних від нього (неї) обставин (наприклад, хвороба), що засвідчено документально (медична довідка, довідка адміністрації університету чи факультету, може відпрацювати зазначені пропуски, попередньо узгодивши з викладачем час. Заборгованість з таких пропусків має бути ліквідована впродовж тижня, що слідує після останнього дня, на який надано звільнення від відвідування занять. При цьому відпрацюванню в один день підлягає не більше двох пропусків.

1.6. Відпрацювання пропусків відбувається в усній або письмовій формі. Викладач ставить студентові (студентці) декілька запитань із пропущеної ним (нею) теми, з'ясовуючи рівень опанування навчального матеріалу, або пропонує йому (їй) розв'язати задачу. В разі, якщо відповідь (усна чи письмова) є

достатньою, пропуск вважається відпрацьованим з виставленням відповідної оцінки. Якщо студент (студентка) з незалежних від нього (неї) задокументованих причин пропустив (пропустила) контрольну роботу, він (вона) зобов'язаний (зобов'язана) написати її у погоджений з викладачем час з виставленням йому (їй) відповідної оцінки. Невідпрацьовані вчасно контрольні роботи оцінюються як такі, що виконані на «незадовільно».

1.7. Пропуски практичних занять без поважної причини чи такі, що не засвідчені документально і обґрунтованість яких не може бути встановлена, відпрацюванню не підлягають.

У разі, якщо студент (студентка) пропустив (пропустила) понад чотири семінарських заняття, викладач скеровує рапорт щодо порушення навчальної дисципліни відповідним (відповідною) студентом (студенткою) на ім'я декана економічного факультету.

1.8. Бали за роботу на практичних заняттях нараховуються на підставі середньої оцінки за семестр помноженої на перевідний коефіцієнт 10. Якщо середній бал становить 2,5 або є нижчим, то за перевідний коефіцієнт береться 0.

2. Організація написання та оцінювання екзаменаційної роботи

2.1. Екзамен – письмовий і проводиться без перерви. Тривалість, дата, час та місце екзамену визначається деканатом факультету. З метою забезпечення належних умов для складання екзамену групу може бути поділено на декілька підгруп та розведено в часі. Розташування студентів в аудиторії на час написання екзаменаційної роботи визначає викладач, виходячи з потреби мінімізувати можливості списування та взаємного консультування студентів. Студент (студентка), що запізнився (запізнилася) на екзамен, виконує екзаменаційну роботу в межах часу, що залишився до його завершення для всієї групи. Структура екзаменаційного білета визначається кафедрою, а принципи оцінювання екзаменаційної роботи – адміністрацією факультету.

2.2. Під час виконання екзаменаційної роботи забороняється користування конспектами лекцій, підручниками, навчальними посібниками, заготованими заздалегідь формулами чи відповідями («шпаргалками») та іншими допоміжними (паперовими, електронними, аудіо тощо) носіями інформації. Здійснення передбачених процедурою розв'язання наведених в екзаменаційному білеті задач розрахунків може відбуватись з використанням лише простого калькулятора. Застосування електронних записників, мобільних телефонів тощо не допускається. У разі порушення зазначених правил робота студента (студентки) вилучається та виставляється 0 балів за іспит.

2.3. Під час екзамену студент (студентка) не може звертатися за консультацією до екзаменатора з приводу змісту питань, вказаних в екзаменаційному білеті. Усі питання щодо теоретичних та практичних аспектів навчального курсу студент (студентка) може з'ясувати на консультації, що проводиться екзаменатором у погоджений із кожною групою час, але не пізніше дня, котрий передує екзамену.

Студент (студентка) під час екзамену не має права отримувати (чи надавати) підказки або консультації від (чи на користь) інших студентів. В разі виявлення такого порушення роботи студентів, що брали участь у взаємному консультуванні підлягають вилученню.

3. Оголошення результатів та виставлення оцінок

3.1. Оголошення результатів та виставлення екзаменаційних оцінок відбувається у визначений екзаменатором час. Результати написання екзаменаційної роботи оголошуються у присутності усіх студентів групи, що з'явилися на екзамен. Екзаменатор називає суму балів, отриману студентом (студенткою) за екзаменаційну роботу, загальну суму балів та відповідну оцінку, що впливає із діючої шкали оцінювання.

3.2. Студент (студентка) за бажанням може ознайомитись з перевіреною екзаменаційною роботою та поставити екзаменатору питання щодо причин виставлення тієї чи іншої оцінки. Якщо претензії студента (студентки) щодо оцінювання конкретного завдання є обґрунтованими (наприклад, допущено помилку при перевірці правильності відповідей), то екзаменатор вносить відповідні виправлення у суму балів та результуючу оцінку.

Якщо бали за екзаменаційну роботу обраховано коректно, але студентові (студентці) бракує 1-2 бали до вищої оцінки, екзаменатор може надати право такому (такій) студентові (студентці) компенсувати нестачу шляхом додаткового опитування. У разі невірної відповіді на поставлені екзаменатором питання (чи запропоновані для розв'язання задачі), результуюча оцінка виставляється на підставі раніше обчисленої суми балів.

Після заслуховування усіх запитань та претензій, екзаменатор виставляє отримані студентами оцінки і бали у екзаменаційну відомість та залікову книжку.

3.3. В екзаменаційній відомості навпроти прізвищ студентів, що не з'явилися на екзамен, проставляється запис «не з'явився» («не з'явилася»). Якщо відсутність студента (студентки) на екзамені викликана поважними причинами, підтвердженими відповідними документами, він (вона) складає екзамен за талоном №1 у визначений деканатом час. За таким (такою) студентом (студенткою) зберігаються бали, отримані за відвідування та роботу впродовж семестру. Організація складання екзамену за талоном №1 базується на принципах, викладених у п.2.1-2.3, а оформлення результатів – 3.1-3.2. Відсутність студента (студентки) на екзамені за талоном №1 без поважних документально засвідчених причин є підставою для скерування його (її) на складання екзамену за талоном №2.

3.4. За умови дистанційної форми навчання допускається виставлення екзаменаційної оцінки на підставі поточної успішності (шляхом подвоєння суми балів, отриманих протягом семестру). При цьому, з метою стимулювання дотримання вимог пункту 1.5 та забезпечення справедливої диференціації зусиль студентів, спрямованих на засвоєння матеріалу навчального курсу, викладач має право другу («екзаменаційну») половину балів коригувати на кількість пропущених без поважної причини занять (1 пропуск = 1 бал).

4. Повторне складання екзамену та оцінювання роботи за індивідуальним графіком.

4.1. Повторне складання екзамену студентами, які отримали оцінку «незадовільно» (талон №2), відбувається згідно з графіком ліквідації заборгованості, встановленим деканатом, і ґрунтується на тих же засадах, що викладені у п.2.1-2.3 та 3.1-3.2. Відлік балів за такої перездачі розпочинається з 0

(тобто поточна успішність уже не враховується). Якщо за результатами екзамену студент (студентка) отримав (отримала) екзаменаційну оцінку «незадовільно», він (вона) скеровується на перездачу за талоном №К (див. п.4.2).

4.2. Складання екзамену за талоном №К відбувається у присутності спеціальної комісії. При цьому студент (студентка) виконує екзаменаційну роботу у вказаний деканатом час на тих же засадах, що викладені у п.2.1-2.3 та 3.1-3.2. Відлік балів за такої перездачі розпочинається з 0 (тобто поточна успішність не враховується).

4.3. Робота студента (студентки) за індивідуальним графіком покладає на студента (студентку) обов'язок виконати усі передбачені навчальним планом контрольні роботи та написати залікову роботу для компенсації пропущених занять. Якщо зазначений обов'язок виконано в повному чи частковому обсязі, студентів (студентці) нараховуються за семестр бали за принципами, викладеними у розділі 1, після чого він (вона) складає екзамен у відповідності з положеннями розділів 2-3. В разі невиконання зазначеного комплексу робіт студент (студентка) допускається до екзамену, отримавши за семестр нуль балів.

5. Прикінцеві положення

5.1. У випадку змін в організації навчального процесу (зміна принципів оцінювання поточної успішності та екзаменаційних робіт, процедури видачі талонів, перездачі екзаменів тощо) екзаменатор інформує про них студентів.

5.2. У випадку централізованого запровадження оновленої шкали сум балів поряд із системою екзаменаційних оцінок з відображенням її в основних видах документації (екзаменаційні відомості, талони тощо) екзаменатор забезпечує переведення отримуваних студентами в межах цих Принципів балів у нормативно встановлені.

8. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Екзаменаційна оцінка з дисципліни «Макроекономіка» виставляється на основі суми балів, отриманих студентом (студенткою) за роботу впродовж семестру, екзаменаційну роботу та з урахуванням відвідування практичних занять (семінарів). Максимальна кількість балів, які студент (студентка) може отримати за всі види робіт – 100. З них 50 – за роботу на практичних заняттях протягом семестру та 50 – за екзаменаційну роботу. Нарахування балів за кожен із видів робіт здійснюється відповідно до принципів, викладених у попередньому розділі.

Отримана студентом (студенткою) загальна сума балів конвертується у результуючу оцінку, що виставляється в екзаменаційну відомість та залікову книжку за такою шкалою:

Сума балів (Σ)	Національна шкала		ECTS	
	Код оцінки	Оцінка	Код оцінки	Оцінка
90-100	5	відмінно	A	відмінно
81-89	4	добре	B	дуже добре
71-80			C	добре
61-70	3	задовільно	D	задовільно
51-60			E	достатньо
0-50	2	незадовільно	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Панчишин С. М. Макроекономіка: Методичні поради та плани практичних занять для студентів економічного факультету освітньої програми «Міжнародна економіка» / Вид. 11-е, перероб. та доп. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 132 с.
2. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посібник [О.Ватаманюк, Є.Майовець, М.Стирський та ін.]; за ред. О.З.Ватаманюка. – Львів: Інтеллектзахід, 2010. – 374с.
3. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі / С.Панчишин. - Київ: Либідь, 2002. – 216с.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. [С.М. Панчишин, П.І. Островерх, І.В. Грабинська та ін.]; за ред. С. Панчишина і П. Островерха. – 5-те вид., виправл. та доп. – Кн.1.: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка. – Львів: Апріорі, 2021. – 582с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник: У 2 кн. / [С.М. Панчишин, П.І. Островерх, В.Б. Буняк та ін.]; за ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. — Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. - 4-те вид., виправл. і доповн. – Львів: Апріорі, 2020. - 648с.
3. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка / З.Г.Ватаманюк [та ін.]; за ред. З.Г.Ватаманюка, О.З.Ватаманюка. – Львів: Інтеллект-Захід, 2008. – 540с.
4. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка / З.Ватаманюк [та ін.]; за ред. З.Ватаманюка і С.Панчишина. – Київ: Альтернативи, 2005. – 608с.
5. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник / С.Панчишин. – Київ: Либідь, 2005. – 616с.

Допоміжна

1. Базилевич В.Д. Макроекономіка: Підручник / В. Д.Базилевич, К.С.Базилевич, Л.О.Баластрик; за ред. В.Д.Базилевича. – 4-є вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2008. – 743с.
2. Макроекономіка: базовий курс / [І. Й. Малий, І.Ф. Радіонова, Т.Ф. Куценко та ін.]. – Київ: КНЕУ, 2016. – 254с.
3. Манків Грегорі Н. Макроекономіка / Наукова ред. перекладу С. Панчишина. К.: Основи, 2000. – 588с.
4. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі / С.Панчишин. – Київ: Либідь, 2002. – 216с.
5. Mankiw N.G. Principles of economics / N. Gregory Mankiw. - Seventh edition. Stamford: Cengage Learning, 2015. – XXXII, 847р.